

Meningen; det er Tanken, at med Tiden skulle samtlige Jernbaners Drift her i Landet gaae over til Staten. Det er virkelig en overordentlig interessant Oplysning om Stemningen, og jeg glæder mig i høi Grad over at have fremkaldt den; thi saa stiller det sig endnu tydeligere og klarere, hvor aldeles mærkværdigt Rollerne ere blevne ombyttede i denne Sag. Hvad er det, vi ellers altid maae høre, netop ovre fra den Side, hvortil de forskjellige ærede Talere høre, der have ført Ordet for Statsdrift, og som nu have tiltraabt mig deres Ja? Der er dette: „Staten saa lidt som muligt, den private Virksomhed saa Meget som muligt; bort med al Statsindustri, bort med al Statsindblanding, bort med Staten fra Theatret, bort med Staten fra Seminarierne, bort med Staten fra alle de Ting, som overhovedet kunne tænkes overlade til den private Virksomhed!“ Er det ikke det daglige Lyden? Hvoraf kommer det da nu, at der pludselig indtræder en saadan Forvandling, at de samme Medlemmer, som ellers ere i saa høi Grad tilbøjelige til at holde paa den private Virksomhed, nu ville have Staten stude ind her? (Frederiksen: Monopolet!) „Monopolet“, svarer det ærede Medlem; jeg tvivler egentlig paa, at det ærede Medlem med dette Stikord udtrykker de saunde Anskuelse hos de Medlemmer, jeg sigter til. Jeg er bange for, at det ærede Medlem er lidt vel tilbøjelig til at see Sagen fra den statsøconomiske Videnslafs Standpunkt og ved sit Udbrud „Monopolet“ i Virkeligheden faare lidt rammer, hvad de Ferrer mene. Men for det Tilfælde, at han virkelig skulde have ramt det, skal jeg dog gjøre opmærksom paa, at dersom Monopolhensynet skulde være det, der drev os til at lægge hele Jernbanedriften i Statens Haand, saa maae vi ikke skjule for os, at det selvsamme Monopolhensyn fra andre Synspunkter vil føre til, at der igjennem Rigsdagen vil blive stillet idelige og idelige Forbringere til Statsdriften, at den lovgivende Magt vil komme til stadig at blande sig ind i Bestyrelsen og Administrationen af denne Statsdrift. Og

hvorfor? Fordi der i hver lille Valgkreds, hvor en Jernbane gaaer igjennem, er dette eller hiint locale Dnske, som man vil søge at faae gjort gjældende, og som Valgkredsen vil paa lægge sin Rigsdagsmand, vil gjøre ham til Pligt at arbejde for at sætte igjennem, og Følgen heraf vil tilsidst være en saadan Forvirring i og Tab af den hele Statsdrift af Jernbanevæsenet, at man i høi Grad vil komme til at angre det Skridt, man har foretaget (Mørk: Nei.) Ja, det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Mørk) vil sagtens ikke faae Grund til at angre det, thi han staaer ikke paa det Standpunkt, at Staten slet ikke skal blande sig i flige Ting. Jeg troer, at det ærede Medlem hører til dem, der i det Hele taget indrømme Staten en vis Bespielse til at overtage forskjellige Sager, og han kan jeg derfor forstaae i denne Sag, men jeg kan ikke forstaae det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti), jeg kan ikke forstaae det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Thurah), jeg kan ikke forstaae alle de Medlemmer, som med „Hør“, „Ja“ og Bisfald lønne enhver Ytring, der gaaer ud paa en Statsdrift, skjøndt jeg veed, at deres øvrige Bestræbelser i denne Sag gaae ud paa at holde Staten borte fra Alt. Jeg kan derfor ikke nægte, at dersom jeg nogenstunde har savnet det forudms Medlem for Holbæk Amts 2den Valgkreds, saa er det virkelig idag, thi med hans Stemme vilde en Formaning om, dog for Guds Skyld ikke at lade Staten komme og røde sig ind i Forhold som dette, have en ganske overordentlig Indflydelse paa de ærede Medlemmer, og hans kraftige Røst vilde have været istand til at holde dem tilbage, inden de foretog det farlige Skridt, som de nu staae i Begreb med at gjøre. Det er sandt, vi fik ligesom en lille Gjenklang af, hvad dette gamle Medlem for Holbæks 2det kunde have sagt. Den løb til os som en Røst hiinsidesfra gjennem det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), og i den Grad havde han endog søgt at gaae ind i . . . (Winther: Det er